

Desetletje uspešnih prizadevanj za enakopravnejši družbeni položaj invalidov

Delo ne potrebuje deklaracij

Izognili se bomo razvadi, da mora biti uvod poročila ali priložnostnega referata uporabljen za moralistično trkanje na zavest in za naštevane načel ter ciljev, ki so po navadi ponavljane že ničkolikokrat zapisanih ali izrečenih deklaracij. Opustili jo bomo, ne zaradi tega, ker bi se hoteli izneveriti tem ciljem, temveč zato, da se izognemo cenenu frazerstvu ter napletanju nabuhlih stavkov, ki ne vsebujejo nikakršnega sporočila. V zgoščeni obliki bomo skušali pred vami razgrniti nekaj podatkov iz zadnjega obdobja dela našega društva, ki že sami po sebi zgovorno pripovedujejo o vzponu in rasti od ustanovitve do danes.

Društvo invalidov Ljubljane Šiška je 1972. leta ob svoji ustanovitvi štelo okrog 180 članov. V desetih letih je to število naraslo na 1148 članov, med katerimi je tudi 137 vojaških vojnih invalidov. Invalide je k ustanovitvi društva vodila želja, da bi tako organizirani lažje premagovali težave, na katere zadevajo v vsakdanjem življenju. Otepali so se z vrsto organizacijskih vprašanj, prostorska stiska pa jih je pestila in spremljala vse do 1977. leta, dokler društvo ni pridobilo kletnih prostorov stanovanjske hiše na Celovski 105, ki jih je z adaptacijo preuredilo v funkcionalne društvene prostore. Glede na pogoje vse do 1977. leta društvo objektivno ni moglo razviti dejavnosti večjega obsega, zlasti ne na športnem področju, zelo pa je bilo aktivno pri povečevanju števila članstva in pri razvijanju skrbi za pomoč najbolj potrebnim članom.

Po desetih letih obstoja si je društvo že ustvarilo takšen družbeni položaj, da lahko kot aktiven subjekt tvorno sodeluje na vseh ravneh razvejanega samoupravnega sistema v občini. V raznih delegacijah sodeluje 19 članov, ki tako povezujejo interese društva z interesi v KS in samoupravnih interesnih skupnostih na ravni občine. Precej članov sodeluje tudi v organih Zveze društev invalidov na ravni mesta in republike.

Društvena samouprava je v skladu s pravili oblikovana ter prilagojena potrebam in dejavnostim društva. Na zadnji konferenci delegatov 12. maja 1981 je bil izvoljen 15-članski izvršni odbor ter 6-člansko predsedstvo. Medtem ko se izvršni odbor sestaja reono vsake tri mesece, se predsedstvo še pogosteje in po potrebi ter sproti rešuje zadeve, za katere je pristojno. Poleg nadzornega odbora so za uredničenje nalog in dejavnosti izvoljene tudi komisije. Najpogosteje sta se sestajali komisija za socialno skrbstvo in zdravstvo ter komisija za šport in rekreacijo, torej za področja, na katerih je društvo najbolj aktivno, tretja komisija — za kadrovanje — pa se zaradi narave nalog — sestaja le po potrebi.

Organi društva so doslej uspešno navezovali prijateljske stike z drugimi invalidskimi organizacijami z Reke in iz beograjske občine Voždovac, s katero so ob proslavi 10-letnice obstoja društva podpisali tudi listino o pobratentvu, ki naj bi prispevalo k boljšemu in uspešnejšemu reševanju invalidske problematike z izmenjavo izkušenj pri delu. Zelo plodno je tudi sodelovanje z drugimi društvi invalidov ljubljanskih občin. Društvo je naletelo na vsakršno razumevanje in tudi na podporo pri občinski konferenci SZDL Ljubljana Šiška, kadar se je obrnilo nanjo, enako tudi pri občinskem svetu sindikatov, kar dokazuje, da si je s svojo aktivnostjo tudi pri družbenopolitičnih organizacijah pridobilo upoštevanja vredno veljavo. Kako lahko društvo s svojimi prizadevanji vpliva na pravičnejše reševanje položaja invalidov, dokazuje primer, ko je skupščina občine Ljubljana Šiška na njegovo pobudo spremenila odlok o prispevkih in davkih občanov, tako da je za invalide, ki opravljajo zasebno obrt, priznala olajšave, seveda v primerih, kjer gre za težjo telesno prizadetost.

RAZLIČNE OBLIKE POMOČI

Čeprav društvo ni ustanovljeno kot dobrodelna organizacija, ker so njegove naloge mnogo zahtevnejše in družbeno celovitejše, to nalogo med ostalim vendarle tudi opravlja v okviru skromnih sredstev, pridobljenih v ta namen. Razumljivo so, glede na število invalidov, ki so v gmotnih težavah, potrebe velike, zato ima komisija za socialno skrbstvo in zdravstvo toliko težjo nalogo, da skrbno pretehta vsak posamezen primer. Toda ne gre samo za takšno pomoč, saj potrebujejo invalidi tudi drugačne oblike pomoči. Sem sodi pomoč svetovanja, ki je kot pravna pomoč organizirana enkrat tedensko pri zvezi društev invalidov mesta Ljubljane, kjer člani lahko dobijo pomoč pri uredničenju pravic iz delovnega razmerja in pravic iz invalidskega statusa, pravic iz stanovanjskih razmerij in podobno. Pomoč pomeni tudi, kadar društvo posreduje prednost za invalide pri nabavi kritičnih vrst blaga in podobno. Od primera do primera skuša društvo po svojih močeh vplivati ali posredovati pri lajšanju tistih problemov, ki jih posamezen član sam nikakor ne more razrešiti.

Posebne skrbi so deležni hudo prizadeti in nepomični invalidi. Vsako novo leto jih predstavniki društva obiščejo na domovih ali domovih starejših občanov in jih priložnostno obdarijo. Vseh, ki dopolnijo katero od desetletij starosti, se spomnijo z ličnimi voščilnicami in čestitkami, člani pa so deležni še marsikaterih drugih pozornosti.

Med člani je nekaj invalidov, katerih zdravje je precej slabo. Ker je marsikateri od teh v težavnem gmotnem položaju, tako da si ne more

plačati potrebnega klimatskega zdravljenja, za njegovo zdravje pa bi to bilo koristno, mu okrevanje omogoči društvo brezplačno. V zadnjih petih letih je bilo 80 takih primerov, od tega 20 samo lani. Komisija je pri svojih odločitvah upoštevala dva kriterija in sicer, da dohodek na družinskega člana ni znašal več kot 6000 dinarjev mesečno ter resnost zdravstvenega stanja, ki ga je invalid dokazal z zdravniškim potrdilom oziroma priporočilom.

Ko smo že pri drugih oblikah pomoči, mednje lahko štejemo tudi take, kot so posredovanja pri nakupih premoga, kurilnega olja in izposlovanje pravic parkiranja avtomobilov v centru mesta za invalide I. kategorije. Reševanje stanovanjskih problemov je gotovo med najtršimi orehi celo za organizacije združenega dela, ki imajo za to namenska sredstva, kako bi ne bilo za društvo, ki sploh ne razpolaga s takimi sredstvi. Za rešitev dveh primerov gre največ zaslug samoupravni stanovanjski skupnosti in upati je, da bo kmalu rešen tako tudi tretji nujen primer.

Največ stanovanjskih primerov pa bo društvo lahko rešilo z desetimi garsonjerami, ki bodo zgrajene v prizidku doma starejših občanov Gorazdovi ulici v Šiški in ki bodo dodeljene invalidom.

Precej pozornosti namenja društvo tudi kulturnemu in družabnemu življenju. Poleg vsakoletnega srečanja invalidov v Mostecu naj omenimo še vsakoletne brezplačne gledališke predstave MGL za invalide ob dnevu žena kakor tudi vsakoletne koncerte bodisi opernih pevcev, pevskih zborov ali drugih narodnozabavnih ansamblov, kot sta Avseniki in Slaki, ki sta poleg tega invalidom odstopila vsa od vstopnine zbrana sredstva. Ena takih proslav je bila ob lanskoletni 10-letnici obstoja društva. Ob tej priložnosti so najzaslužnejšim članom podelili slavnostne plakete, diplome in priznanja, za tesno in uspešno sodelovanje pa so jih prejele tudi nekatere invalidske organizacije in društva ter družbenopolitične organizacije. Množična udeležba na takih prireditvah nedvomno dokazuje, da bo treba to obliko kulturnega življenja v bodoče še bolj negovati in razvijati.

Celotno podobo aktivnosti in dejavnosti društva pa najlepše zaokrožajo uspehi, ki jih žanje na športno-rekreativnem področju. O njih najbolj pričajo v vitrini razstavljeni številni osvojeni pokali, diplome in priznanja ter plakete. Nobenega dvoma ni, da je takšne uspehe mogoče doseči samo z vztrajnim in požrtvovalnim delom. Zato se ni čuditi izjavam funkcionarjev republiške zveze invalidskih društev,

da je invalidsko društvo Ljubljana Šiška eno najbolj uspešnih v Sloveniji.

Sportna dejavnost je organizirana v okviru šestih sekcij in sicer kegljaške, balinarske, strelske, šahovske, smučarske in ribiške. V navedene sekcije je včlanjenih 125 članov, od tega 80 članov redno in intenzivno trenira, ostali člani pa bolj občasno. Vsi dosežki so plod rednega dela. Naj naštejemo nekatere. Balinarji, ki tekmujejo v ljubljanski območni ligi, so bili v 1982. letu republiški prvaki invalidov Slovenije. Med kegljači je Valerija Železnikar v disciplini 100 lučajev dosegla naslov državne prvakinja. Na državnem invalidskem prvenstvu za 1982. leto v streljanju z zračno puško je članica Maruša Ceglar dosegla drugo mesto, Ivan Benko pa drugo mesto v streljanju z zračno pištolo. Še bi lahko naštevali, toda naj bo dovolj. Ker društvo nima lastnih športnih objektov, jih mora najemati, kar pa povzroča precejšnje izdatke. Dosedanji uspehi so pokazali, da se takšna vlaganja v šport vedno izplačajo. Škoda je le, da v športne sekcije niso včlanjeni tudi mlajši invalidi, ki bi tako prispevali k svoji večji psihofizični sposobnosti, ne samo k splošni še večji ravni dosežkov sekcij.

Zelo priljubljeni in privlačni so med člani vsakoletni izleti po domovini, ki so običajno povezani z obiski krajev, znanih iz polpretekle zgodovini in NOB. Društvo pripravi vsako leto 5 od 7 izletov, ki se jih udeleži približno 500 oseb.

Program dela za obdobje 1983—85 se verjetno ne bo dosti razlikoval od programov in realizacij prejšnjih obdobji. Vseeno pa bi kazalo poudariti nekatere naloge, ki bi jim društvo moralo v prihodnje nameniti več pozornosti.

Predvsem si bo moralo še bolj kot doslej prizadevati za ustanavljanje aktivov invalidov v organizacijah združenega dela, kajti samo če bodo organizirani tam, kjer delajo, bo možno lažje reševanje invalidske problematike. To najlepše dokazujejo primeri v tovarni »Dekorativen« in »PAP«, kjer takšni aktivji že obstoje. Ker je precej invalidov zaposlenih v »Litostroju« in »Avtomontaži«, bo nujno navezati stike s tamkajšnjimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi, da se ta naloga čimprej uresniči.

V planu bi morali zajeti tudi konkretno aktiviranje društva v smeri razvijanja sosedске pomoči, ki je bila doslej skoraj zanemarjena. Da bi lažje nudili kakršnokoli pomoč, bi moralo društvo izpopolniti evidenco o materialnem, socialnem in zdravstvenem stanju članov, s čimer bo omogočeno dajanje tudi drugih specifičnih olajšav. Društvo bi moralo zaradi zaposlovanja invalidov ustvariti povezavo z organizacijami združenega dela in skupnostjo za zaposlovanje, da bi tako lahko ugotovilo, kje bi bilo mogoče najti ustrezna delovna mesta za invalide.

Nalog in ciljev za takšen obširen program dela je dovolj, vendar bi o njih morala odločiti konferenca delegatov oziroma ga sestavi komisija za sestavo programa dela.

nadaljujemo mimo Senja do Jablanca in s trajektom na otok Rab.

V ceni izleta so zajeti trije polni penzionisti, ki pričnejo z večerjo in končajo s kosilom.

Povratak z otoka bo po kosilu v sredo 27. aprila in to prek Crikvenice—Delnic—Kočevja v Ljubljano. Cena na osebo 2150 din, rok prijave od 20. 3. do 10. 4.

7. 5. Pohod ob žici okupirane Ljubljane.

Vabimo člane društva, da se pohoda udeležijo v čimvečjem številu. Zbirališče bo pri gostilni »Mrak« na Rimski cesti, odkoder bomo skupaj krenili na pohod.

21. 5. Ljubljana—Sežana—Dutovlje—Štanjel—Ljubljana.

Rok prijave od 3. 5. do 14. 5.

18. 6. Ljubljana—Vipava—Nanos—Črni vrh—Godovič—Ljubljana.

Rok prijave od 25. 5. do 10. 6.

16. 7. Ljubljana—Kranjska gora—Rateče—Planica—Tamar—Mojstrana (ogled slapa Peričnik)—Vrata—Aljažev dom pod Triglavom—Ljubljana.

Rok prijave od 20. 6. do 10. 7.

4. 9. Srečanje invalidov mesta Ljubljane v Mostecu.

17. 9. Ljubljana—Sevnica—Lisca—Jurklošter—Dobje—Celje—Ljubljana.

Rok prijave od 22. 8. do 10. 9.

15. 10. Izlet v neznanu.

Rok prijave od 12. 9. do 1. 10.

Vplačila bomo sprejemali do zasedbe avtobusov.

Odhod avtobusov bo vsakokrat izpred skupščine občine Ljubljana Šiška.

Zaradi boljše obveščenosti o delu društva vam posredujemo naslednje informacije, z željo, da bo vsak našel v njih kaj zanimivega.

Zveza društev invalidov mesta Ljubljane je odprla v prostorih našega društva brezplačno službo pravne pomoči za vse naše člane. Uradne ure so vsak torek od 16. do 18. ure.

Društvo bo članom tudi letos omogočilo nabavo premoga, potrebe pa lahko prijavijo od 1. 4. do 30. 4. 1983.

Ob prijavi morajo zainteresirani predložiti društveno-člansko izkaznico in odločbo o najmanj 70-odstotni invalidnosti.

Vabimo vse invalide, da se vključijo v rekreacijsko-športne sekcije za: šah, kegljanje, streljanje in balinanje. Uporaba športnih objektov je brezplačna.

Dolžnost vsakega člana je, da poravna članarino za 1982 in 1983 do 30. junija 1983.

Vse druge informacije dobite v društveni pisarni Ljubljana, Celovška 105, telefon 558-115 vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure in v sredo od 16. do 18. ure.

**Društvo invalidov
Ljubljana Šiška**

Člani Zveze društev invalidov za 8. marec

Nepozaben večer

Ena številnih prireditev v počastitev 8. marca dneva žena, ki so se zvrstile, je bila tudi v domu starejših občanov v KS Dravilje, kjer so za oskrbovanke doma pripravili nepozabni večer prizadevni člani Zveze društev invalidov naše občine in delavci omenjenega doma.

Vse prisotne je toplo pozdravil tajnik Društva invalidov Slavko Podlpec, za prijetno razpoloženje pa so poskrbeli člani ljubljanske opere, Tone Fornezzi-Tof, učenci osnovne šole Riharda Jakopiča in neumorna harmonikarka Štefka Škuljeva.

Ob vsem tem je treba poudariti, da vsi izvajalci kakor tudi organizatorji ob prijetnem večeru, ki so ga pripravili za oskrbovanke Marjane Draksler, niso pomislili na kakšen zaslužek in zato jim gre posebno priznanje. Ob dnevu žena se pridružujemo tudi mi! — čestitamo!

Jože Čurin

PROGRAM IZLETOV — PRIREDITEV V LETU 1983

24. 4. IZLET NA Rab:

Odhod iz Ljubljane ob 6. uri zjutraj po dolini Krke—Partizanski magistrali—Metlike—Slunja do Plitvičkih jezer (s 3-urnim postankom—ogled jezer in manjše okrepčilo). Potovanje